

ներու աղէտըը շարունակեց ոչ միայն մտաւորաւ, կանխորոշու մէջ այլ թերթերուն վրայ ալ՝ քանի որ մին պատճառն է ու միւսն արդիւնքը:

Դրանակ դեռ իր վաղեմի փայլը վերստացած չէ, սակայն անպակաս են երբեմն իր մէջ ազգային պատմութիւնը շօշափող յօդուածները, և չէ՛րք՝ պնտուած մայրենի լեզուին հետաքրքրական ու շահաւէտ նոթերով և անդրադարձութիւններով՝ վարամահ Տօթթ, Թիրեաքեանի ան, խոնջ աշխատակցութեամբ: Դրանակ մասնաւոր բաժինն մ'ալ ունի առողջապահական տնտեսութիւն տակ, ինչ որ մեր թերթերուն համար նորութիւն մըն է: Բայց ինչ որ այս վերջին տարիին՝ իր մէջ աւելի կենսական եղած է Ազգային խնդիրն է, ոչ միայն փարիզի պատուիրակութեան՝ այլ մինչև իսկ Սուրիայ անապատներէն եկող որբեւորն և հիւժուղներու ծայրերը՝ լսելի կ'ընէ սեփական թղթակցութիւններով: Դարձեալ շատ ազդու են երբեմն, իր մտորական խմբագրականները անկողնական կողմից գրուած, օրուան պահանջին համեմատ, թերթին մեծ մասը հայկական խնդիրներու վերագրած է, և գուցէ անոր համար է որ գիտական բաժինը շատ ուռազ է: Դրանակ մէջ գուտ գրականութիւնը ոչ անտեսուած է կամ շատ քիչ նկատողութեան առնուած՝ ինչ որ ցուալի կէտ մըն է:

Աւ ներկայիս կը մաղթեմ որ այս տարեշրջանը աւելի բեղուն ըլլայ, աւելի վարժ գործեր որ ունենայ, և իր վաղեմի փայլը վերստանայ:

Միտում: — Բաղդադում մեր շաբաթաթերթ մըն է և սկսած է լոյս տեսնել 1918 Մայիս 30ին փրոֆ. Մինասեանի խմբագրութեամբ: Սիւսումը՝ բաւական մեծ խոստումներ և մեծ առաքելութիւն ունի կատարելիք: «Ազգային զարգացումներու մշակութեամբ, ազատական սկզբունքներու քարոզութեամբ, կազմակերպական արդիւնաբեր մեքերու շատագոյնութեամբ, չեղձող գիրք չպիտի գրաւէ Ազգային հարցերու հանդէպ» են ևն:

Այս կարգ մը նորածին թերթերը այնպիսի ժամանակամիջոցի մը երևան ելան՝ որ փոխանակ իրենք զիրենք պատմական մատենագրական անկողնի մակուլի տալու, որուն՝ մեր ժողովուրդը կարօտ է, գուցէ ականաւայ խթանուած մղուեցան օրուան հարցերու միջնորդութեան մէջ: Ինծի կ'ընայ թէ՛ հիմնական դարձ բաց ի գրական ըլլալէ ամէն բանի է, ու ամէն բանէ ալ աւելի՝ կուտակեցութեան դարձ է. կուտակեցութիւնը քիչ մը գիտութեան ու շատ մ'ալ տղատութեան զանգուած մըն է, ինչ որ գէթ մեր մէջ այլ ևս գոյութիւն պէտք չէ ունենալ, և գուցէ ատոր համար է որ Սիւսումը՝ Ռամիւմար՝ պահպանողական սկզբունքի մը ձկտելու ճիգն ունի. և Ռամիւմար բառը՝ այսօր այնքան բարդ դարձաւ որ, անհասկանալիութիւնը, ընկերավարական նութիւնը, յեղափոխականութիւնը ու դեռ շատ մը ուրիշներ երբ հրապարակ կ'իշխան՝ միշտ Ռամիւմարութիւն բառը չալկած կ'ընան. հիմայ ամէն կուտակեցութիւն ձկտում մը ունի ի շահ և յանուն ռամիւն գործելու, իր գէշը ան է,

զայն կ'օգտէգործէ, ու միշտ ալ տուժողը ռամիւն է... նիւթէս չնդելու համար այսչափը միայն ըսեմ որ, Սիւսումն՝ ինչպէս ուրիշ մի քանի թերթեր ալ, իր գրեթէ երկու տարուան շրջանին հասկանալի տքաց Ամերիկայի հայութեան տեղեակ ընելու թմ յանուն որբերուն և հայ տաւապեալներուն համար եղած հանգանակութիւն, ներք պէտք են խոցմտանքով իրենց նպատակին ծառայեցնել...:

Սիւսումն՝ իր անցեալ երկու տարուան կենսաքին մէջ, տոնմային զրական պատմական յօդուածներ շատ քիչ անգամ երևան հանեց. ան իր միջավայրին թերթն է, իր շուրջի անցուղարձը բաւական կը զբաղեն զինքը, քիչ մ'ալ միջազգային և հայկական հարցը, ու շատ մ'ալ ազդերու ծանուցագրութիւն՝ որ բաւական տեղ մը կը գրաւէ իր մէջ:

Կոր տարեշրջանով երկար կենսք կը մաղթեմ ու բեղուն գրիչներու առատութիւն, աւելի ընդարձակ հայեցողական մը զրական կենսերի սկզբունքներուն, և գիտական այն լոյսը՝ որուն կարօտն ունի մեր ժողովուրդը:

Հ. Ա. ՏԵՐԱՆԻ

ՅԱՅԳԱՆՈՒՄԳ

Պ. Լ. ԿԻՐԿԵԱՆԻՆ

Պատ. Նախագահ

Հայ Ուս. Միութեան Խորհուրդ

Դուք յո՞ երթաք այդպէս որդեակը տընալէն

Էս պանդըխտի ճանապարհով արիւնոտ,

Կիրականաւոր թանկ շորերով սքուած, չէն.

Ո՞ր կը գնաք է՛յ շահիւներ իմ՝ սրտոտ:

— Էգուց տարին կը նորոգի, ասացինք,

Ախրերը երթանք այցն ողջունել մեր երկրին:

— Ձեր ոտներուն սպիտորն ջուրն հայ կուսին.

Ու ձեր կենաքին մատաղ աստղերն ու լուսին.

Արեք գնաք մեր օջախներն վառելու,

Հա՛ կը հասնի դարիպ քերվանն ուխտաւոր՝

Շարան շարան դուրպեթներէն հեռաւոր:

Ա՛յ անբըրտեք խունկ տուէք հա՛ կըրակին.

Աստծուն դուրպան, էս քնէ օր է, ծունկ դըրէք

Էլի արևն է շողշողում մեր երկնին:

Բաւտուա

Մ. ԽԱՆՊԵՆ